

Retrospektíva vzniku BR Východné Beskydy/MBR Východné Karpaty

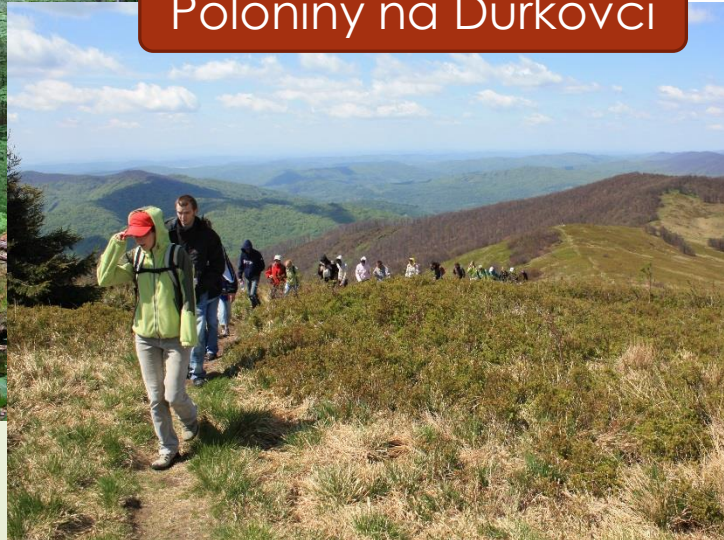
Ing. Miroslav Bural', Snina 14.12.2023

Východné Karpaty – „prírodná bodka“ v rámci krajín V4

- **Karpatské bukové pralesy** – svetové prírodné dedičstvo
- **Horské lúky nad hornou hranicou lesa – poloniny**, podľa ktorých je samotný národný park pomenovaný (príslušnosť k Východným Karpatom)
- **Vzácne rastlinstvo a živočíšstvo**, predovšetkým východokarpatské druhy a veľké cicavce (zubor, medveď, vlk, rys,....)
- **Tradičná ľudová kultúra** – rusínska (folklór, drevené chrámy)

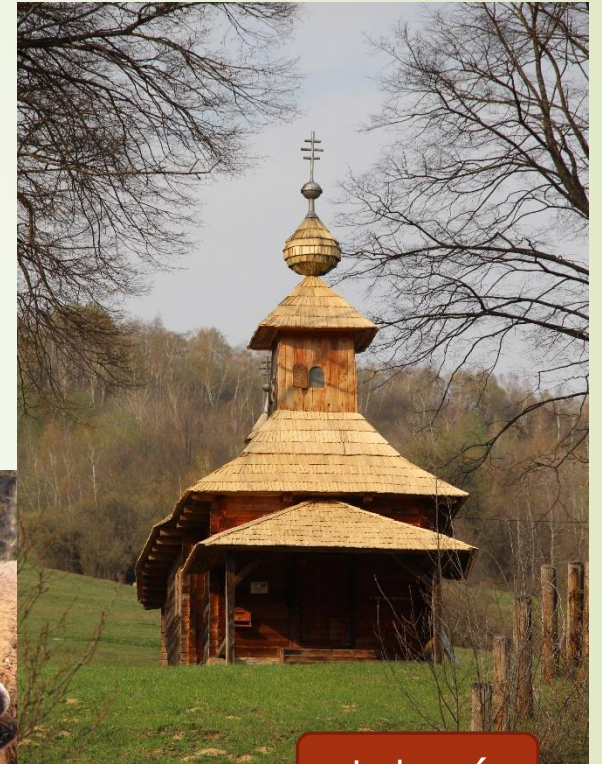
SPD - Stučica

Poloniny na Ďurkovci

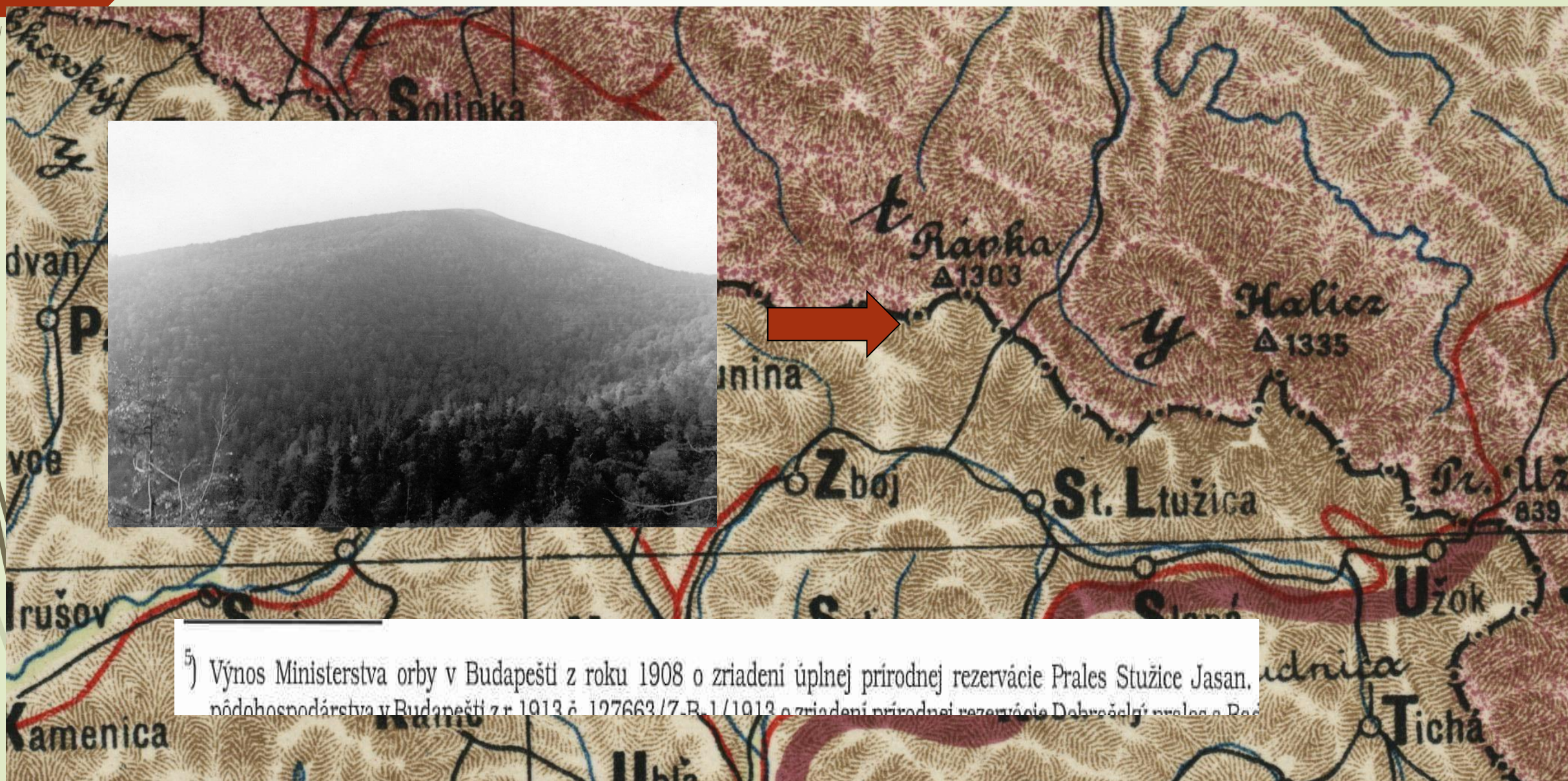

Zubor hôrny

Jalová

1908 : Prales Stužica - Jasan

5) Výnos Ministerstva orby v Budapešti z roku 1908 o zriadení úplnej prírodnej rezervácie Prales Stužice Jasan, pôdohospodárstva v Budapešti z r. 1913 č. 127663/7-Pr. 1/1913 o zriadení prírodnej rezervácie Dobročelý prales o Rač

1964 – 1965: Jarabá skala, Havešová, Rožok, Stužica a Pláša

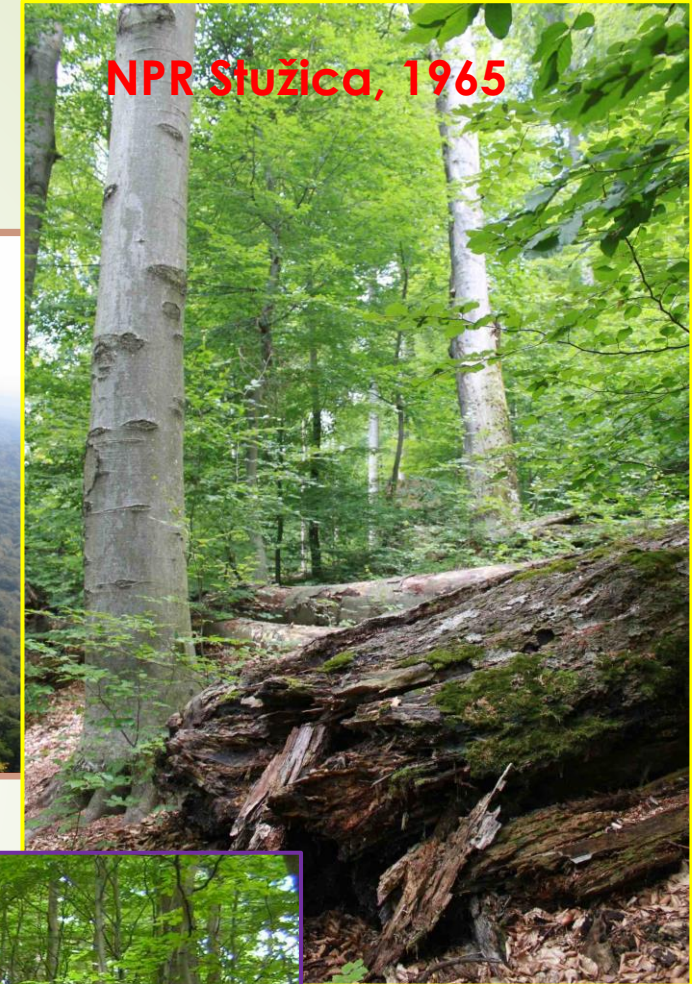
NPR Havešová, 1964

NPR Jarabá skala, 1964

NPR Stužica, 1965

NPR Pláša, 1965

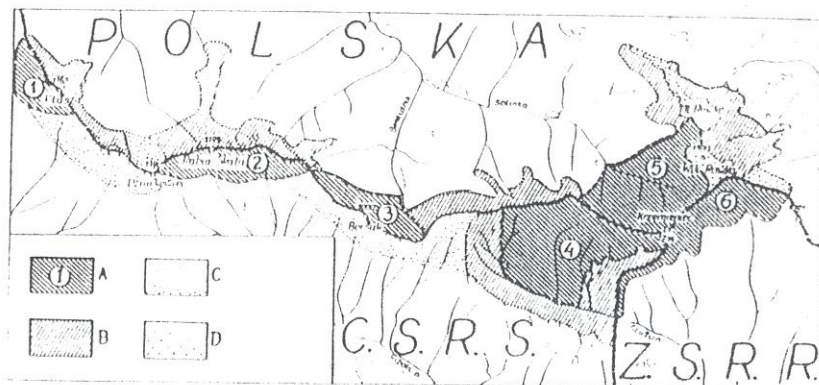
NPR Rožok, 1965

Rezervácia Kremeneц – prvý pokus o medzinárodnú spoluprácu v ochrane Východných Karpát

МІЖДЕРЖАВНИЙ ЗАПОВІДНИК КРЕМЕНЕЦЬ

Проектується в гірських масивах Кременець (1214 м), Велика Равка (1303 м) та Мала Равка (1269 м), розташованих на території СРСР, ЧССР і ПНР. Питання про потребу і можливості організації тут міждержавного заповідника неодноразово піднімалось у нашій (Стойко, 1966а, 1971, 1977), у словацькій, чеській та польській.

Ryc. 1. Szkic topograficzny międzynarodowego rezerwatu „Krzemieniec”. A — rezerwaty aktualnie istniejące (1 — rezerwat czeskosłowacki „Plasza”; 2 — rezerwat czeskosłowacki „Rabia Skala”; 3 — polski rezerwat „Wellina”; 4 — czeskosłowacki rezerwat „Stuzica”; 5 — polski rezerwat „U źródeł Solinki”; 6 — radziecki rezerwat „Stuzica”). B — istniejące strefy lasów ochronnych. C — Strefy ochronne projektowane. D — rezerwat poloninowy na Malej i Wielkiej Rawce. — Topographic sketch of the „Krzemieniec” international nature reserve. A — existing nature reserves (1 — the „Plasza”, 2 — the „Rabia skala” nature reserves in Czechoslovakia, 3 — the „Wellina” Polish nature reserve, 4 — the „Stuzica” Czechoslovak reserve, 5 — the „Solinka Springs” Polish nature reserve, 6 — the „Stuzica” Soviet nature reserve). B — the existing zones of protective forests. C — the projected protective zones. D — the nature reserve to protect the montane meadows of the Lesser and Greater Rawkas.

Účastníci medzinárodnej porady na exkurzii v Stuzici.

1967

Z Á P I S

z porady zástupcov vedeckých, ochranárskych a lesníckych inštitúcií z Poľska a Československa, konaanej v dňoch 29.5. - 2.6.1967 v Prešove a v Starom Smokovci.

Porady sa zúčastnili:

Poľská ľudová republika -

Mgr.inž. Henryk Lesser, Ministerstwo Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego, Warszawa,
Mgr. Štefan Michalik, Polska Akademia Nauk, Zakład Ochrony Przyrody, Krakow,
Mgr.inž. Ludwik Szydelko, Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie.

Československá socialistická republika -

Ing.Ernest Krejčí, Odborové riaditeľstvo štátnych lesov, Bratislava
Ing.Jozef Slivka, Štátne lesy, podnikové riaditeľstvo, Košice,
Dr.Ing.Težider Magio, Slovenská akadémia vied, Botanický ústav, Bratislava,
Ing.Milan Hirš, Slovenský ústav pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody, Bratislava,
prof.Ján Bakó,
Ing.Štefan Mihálik,
prom.biol. Jozef Voskár, Krajské stredisko štátnej pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody, Prešov

Predmetom porady, ktorá naväzovala na poradu v Užhorode 9.9.1966, bolo formulovať vedecké zdôvodnenie návrhu: zriadiť na československo-poľsko-sovietskom pohraničí medzinárodnú prírodnú rezerváciu, navrhnúť spôsob zabezpečenia jej ochrany, určiť program vedeckého výskumu a vytvoriť pre tento účel koordinačnú komisiu.

Zástupcovia zúčastnených strán v súlade s výsledkami porady z Užhorodu potvrdili, že navrhovaná prírodná rezervácia má byť spoločným dielom zainteresovaných troch štátov

Prezenčná listina

z medzinárodnej pracovnej porady pracovníkov ochrany prírody vo Vysokých Tatrách a v Prešove v dňoch 31.V. - 2.VI.1967.

Prítomní :

Poľská ľudová republika:

Ministerstvo leśnictva i przemysłu drzewnego

Henryk Lesser

Poľska akadémia nauk
Zakład ochrany przyrody

Štefan Michalik

Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Rzeszowie

Ludwik Szydelko

ČSSR :

Odborné riaditeľstvo štátnych lesov, Bratislava

Ernest Krejčí

Podnikové riaditeľstvo štátnych lesov, Košice

Jozef Slivka

Slovenská akadémia vied v Bratislave

Težider Magio

Slovenský ústav pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody, Bratislava

Milan Hirš
Ján Bakó
Štefan Mihálik

Medzinárodná biosférická rezervácia Východné Karpaty – druhý pokus o medzinárodnú ochranu Východných Karpát

1990

Protokol

z pracovnej porady zástupcov ochrany prírody Poľskej republiky, Slovenskej republiky a Ukrajinskej sovietskej socialistickej republiky, konanej v Snine /ČSR/ 27. - 29.11.1990 za účelom koordinácie zriadenia biosférických rezervácií v pohorí

Zúčastnenci národných strán:

- za Poľsku republiku - Prof. Stanisław Huczkwa
Dr. inż. Jan Wróbel
Inż. inż. Józef Stawczak
Doc. dr. hab. Stefan Michalik
Prof. dr. Zygmunt Demisinski
Inż. inż. Jan Szefraniski
- za Slovenskú republiku - Inż. Milan Jančík, ČSO.
Inż. Stefan Michalik
Inż. Jozef Benko, ČSO.
Inż. Ján Szalay
- za Ukrajinskú SSR - Dr. Nikolaj F. Stecenko
Inż. Ivan F. Hegerja
Doc. dr. Fedor B. Gonor
Dr. Nikolaj V. Goražda

Zúčastnenci jednotlivých delegácií predstúpili s ústným otvorením a overovali si zmluvy ochrany prírody v poľsko-slovensko-ukrajinskom pohorí.

Zúčastnené strany konštatovali, že vzhľadom na mimoriadne prírodné hodnoty je nutné tieto územia chrániť najvyššími formami ochrany. Dohodli sa, že medzinárodná spolupráca v pohorínej oblasti bude rozvíjať na úseku biosférických rezervácií v zmysle klasifikačie MAB UNESCO.

- základní jednotky biosférických rezervácie /MAB/ budú:
 - za Poľsku republiku - Biosférický Park Karpaty /27 000 ha/, Park Krajčevanov Doliny Sann /50 000 ha/, Górnianko-Vetlišnitski Park Krajčevanov /50 000 ha/.

- za Slovenskú republiku - navrhovaný národný park Východné Karpaty, t.j. časť súčasnej územnej krajinskej oblasti Východné Karpaty /41 000 ha/.
- za Ukrajinu - republikánskej rezervácie Stažica a príbaleh chránené územie.

Spôsob ochrany jednotlivých častí MAB bude stanovený spoločne, avšak integritie chránených území budú v súlade so všeobecnými predpismi, ktoré platia v jednotlivých krajinách.

Pre ďalší postup práce na zriadení MAB a pre udržiavanie viedľanej spolupráce účastníci porady považujú za nevyhnutné:

- a/ vypracovať návrh dohody o vytvorení MAB,
- b/ vypracovať štatút MAB,
- c/ vypracovať zjednotené podklady v mierke 1 : 50 000,
- d/ zostaviť zoznam chránených a ochránených druhov rastlín a živočíchov,
- e/ vytvorit pracovný skupinu na vypracovanie návrhov dohody a ďalších uvedených dokumentov. Prvá zasadnutie pracovnej skupiny sa uskutoční v prvom štvrtroku 1991 v Poľskej republike.

x x x

Účastníci porady sa ďalej dohodli na nevyhnutnosti čo najskôr rozvinúť spoluprácu, a to najmä v oblasti:

- a/ monitoringu prírodného prostredia,
- b/ inventarizácií a ochrane genofondu,
- c/ zjednotenia sieť výskumov.

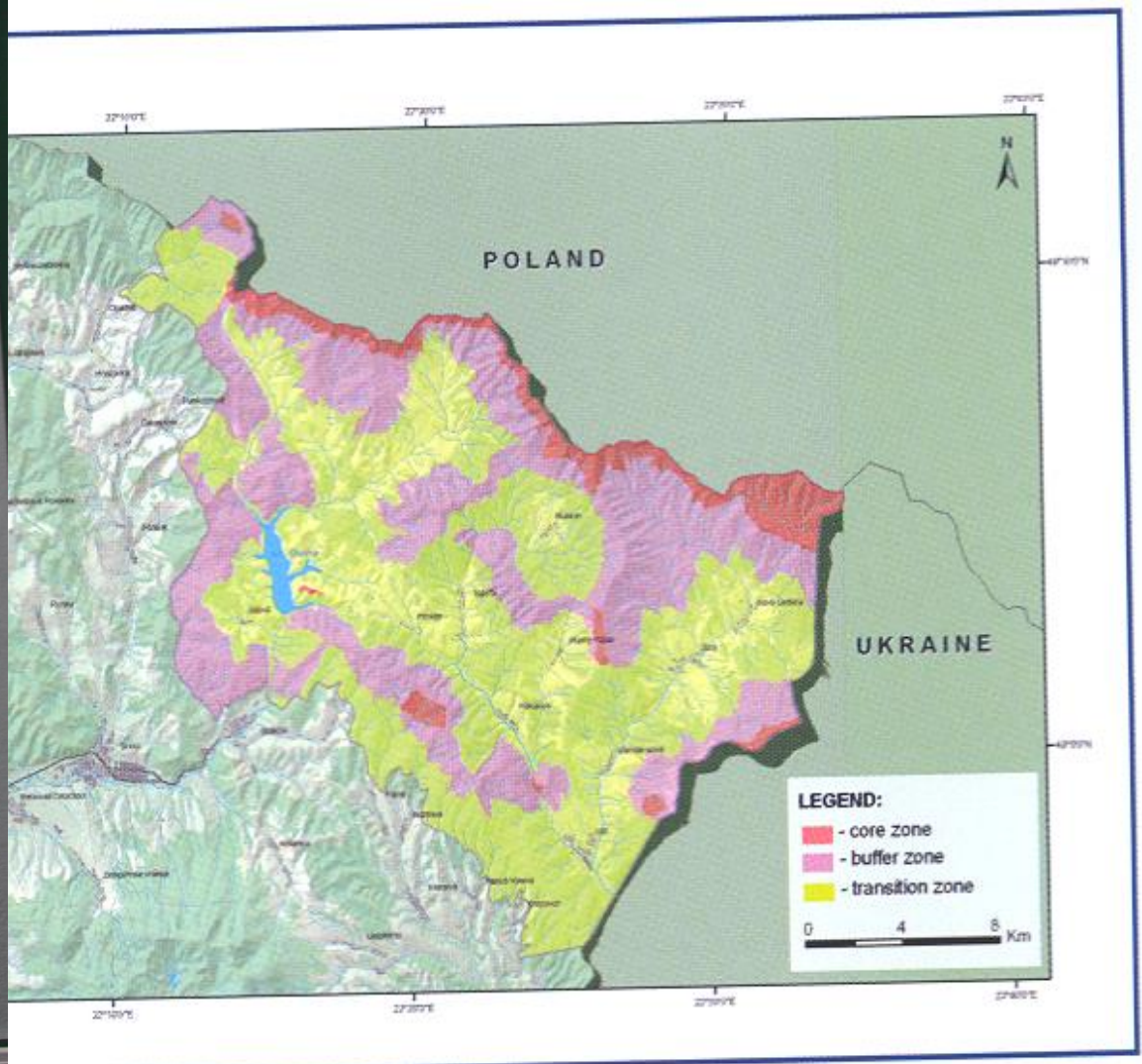
za tým účelom sa dohodli zorganizovať pracovné stretnutia, vedecké konferencie a recipročné výmeny odborníkov.

za Poľsku republiku: *[Signatures]*
za Slovenskú republiku: *[Signatures]*
za Ukrajinu SSR: *[Signatures]*

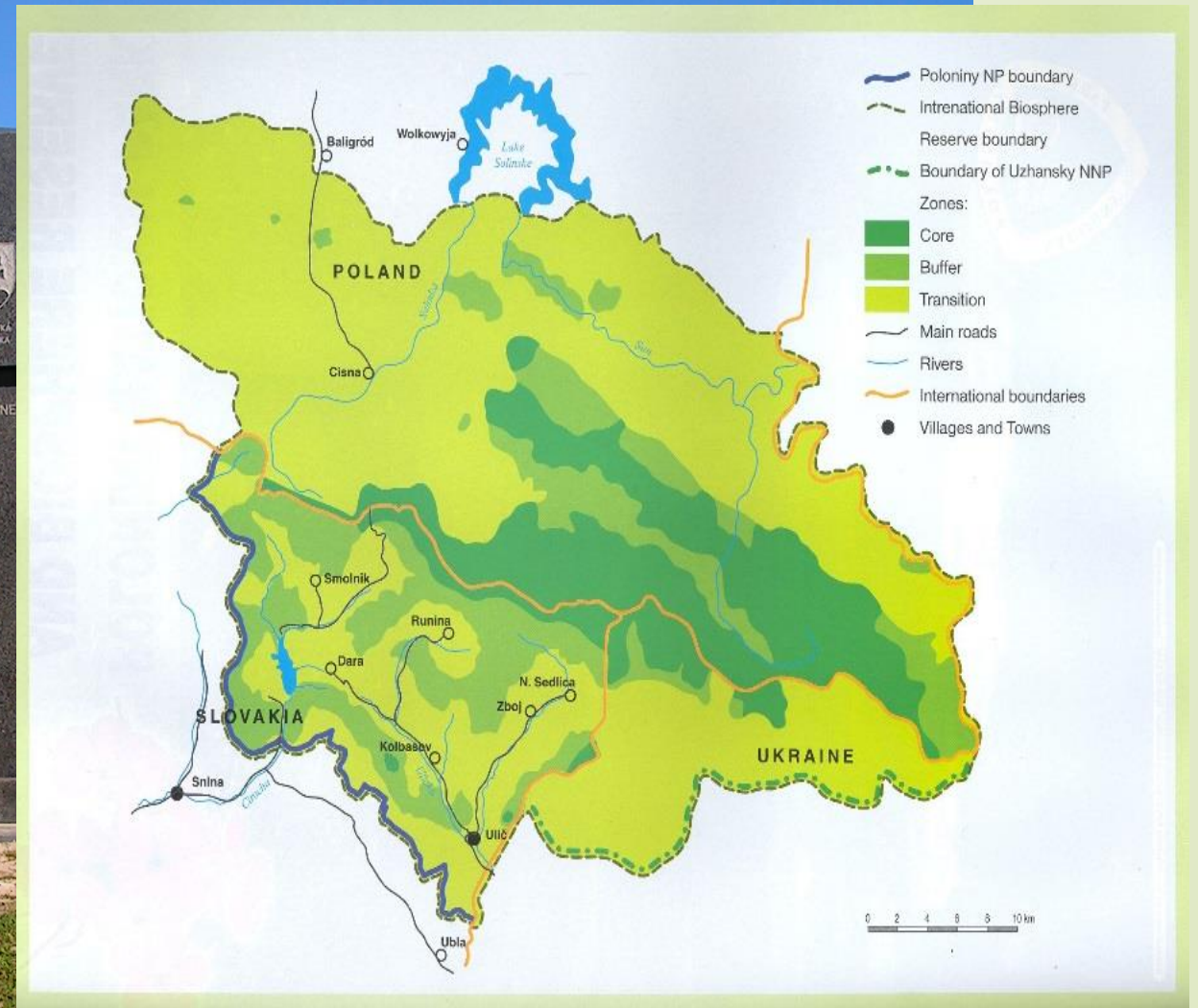
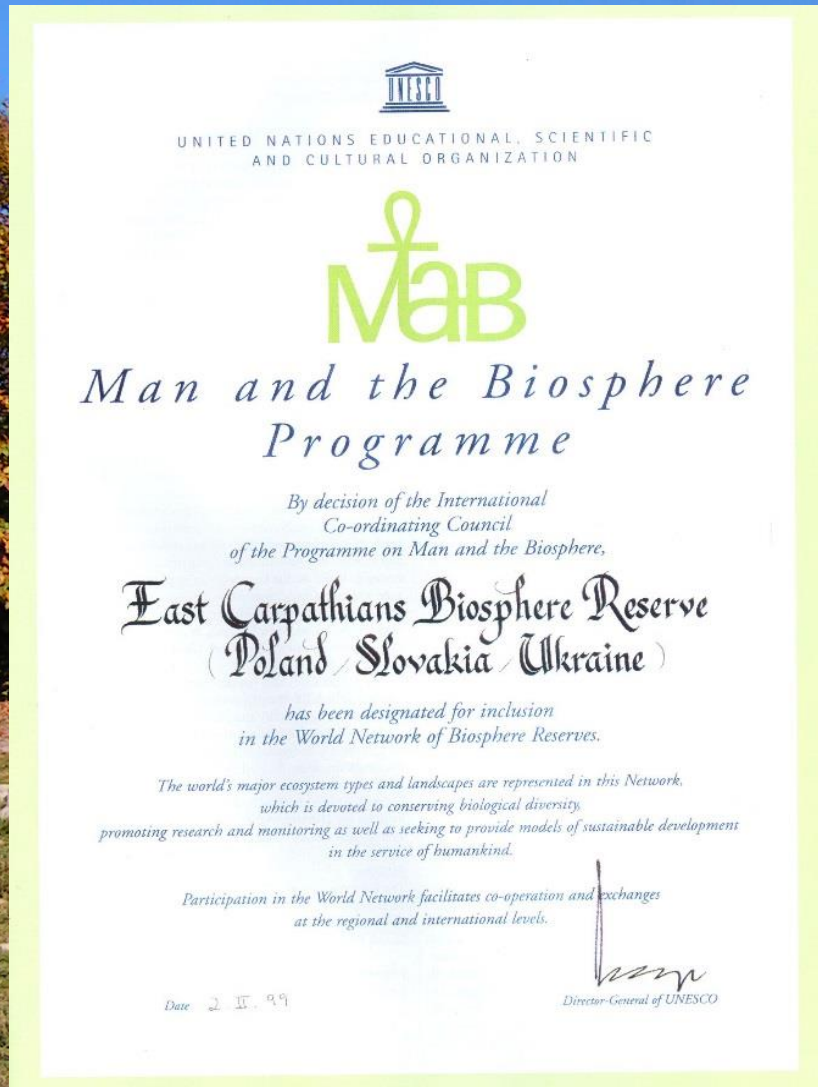
Prezenčná listina
účastníkov pracovnej porady o biosférickej rezervácii Východné Karpaty, konanej v dňoch 26. - 29. 11. 1990 na Sninských rybníčkoch

Meno	Štát	Úrad/adresa	26.11.	27.11.	28.11.	29.11.
JANIK Milan	ČSFR	slov. komit. na úseku 2P Hluká č. 2 Bratislava	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
KLESCHT Milan	ČSFR	---	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
MILIBEK Stefan	ČSFR	---	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
BENED Jozef	ČSFR	ÚSDP - ÚSDP BLPNA	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
BUZIDOR ZEFAN	---	---	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
LICKA MILAN	---	---	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
EDZISEK HARABIN RP	Ukrajina	Minist. Z. Ochr. Prírody	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
Jozef Hegerja	RP	---	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
Jan Wróbel	RP	Krajčevanov Doliny Sann	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
Stefan Michalik	RP	Základ ochrany prírody	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
Zygmunt Demisinski	RP	IZN PAN Kraków	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
Stawczak Jozef	RP	---	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
Jan Szalay	RP	---	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
TERRY JÁN	ČSFR	CHKO Východné Karpaty Šumava	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
ROLIN MILOSLAV	---	---	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
BURA MILOSLAV	---	---	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
DOBRO MILAN	---	---	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
REDA STEFAN	---	---	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
MACEKA VLADJO	---	---	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
DUDIC RUDOLF	ČSFR, LPN, r.p. Ulič	---	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>

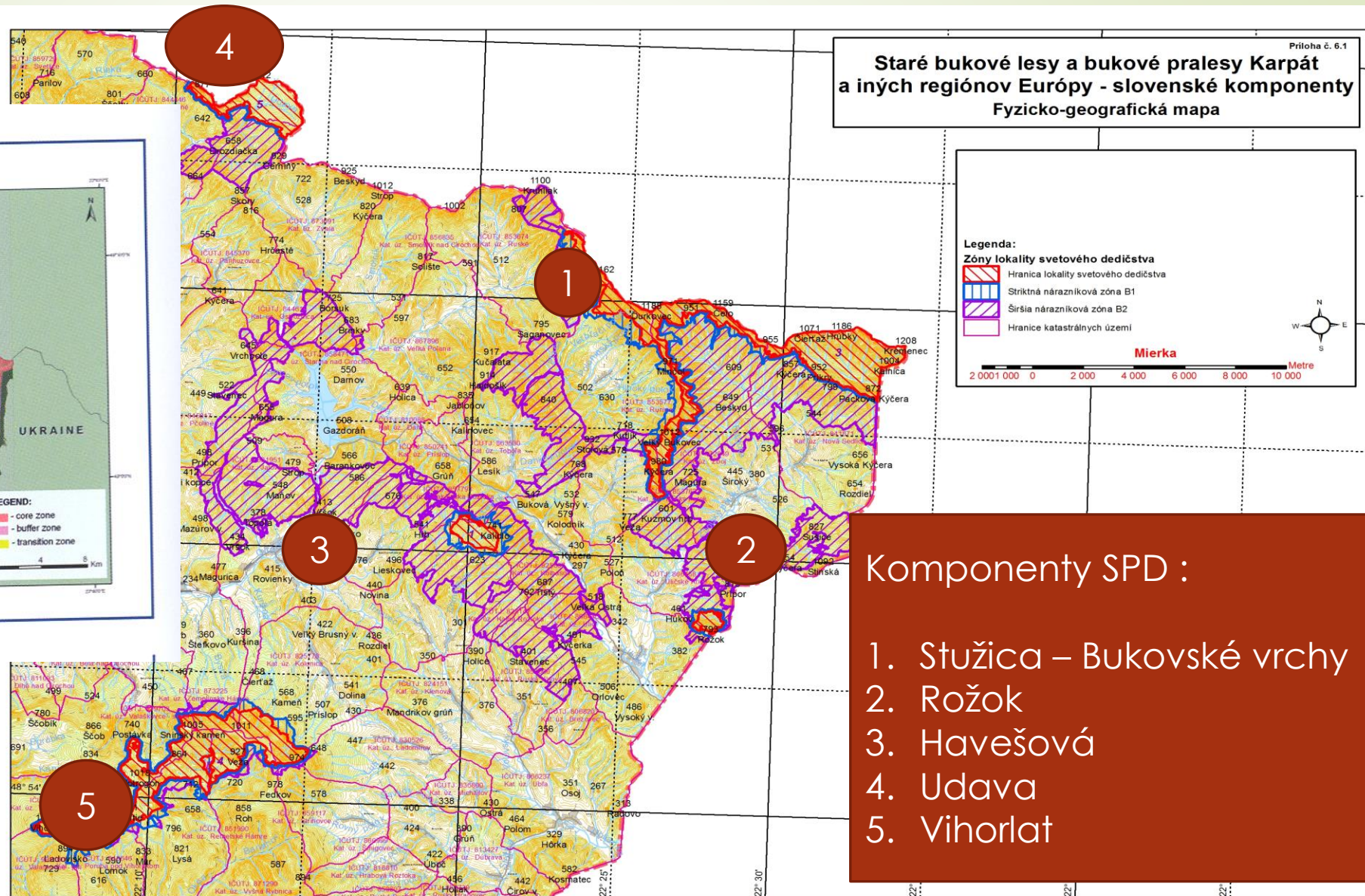
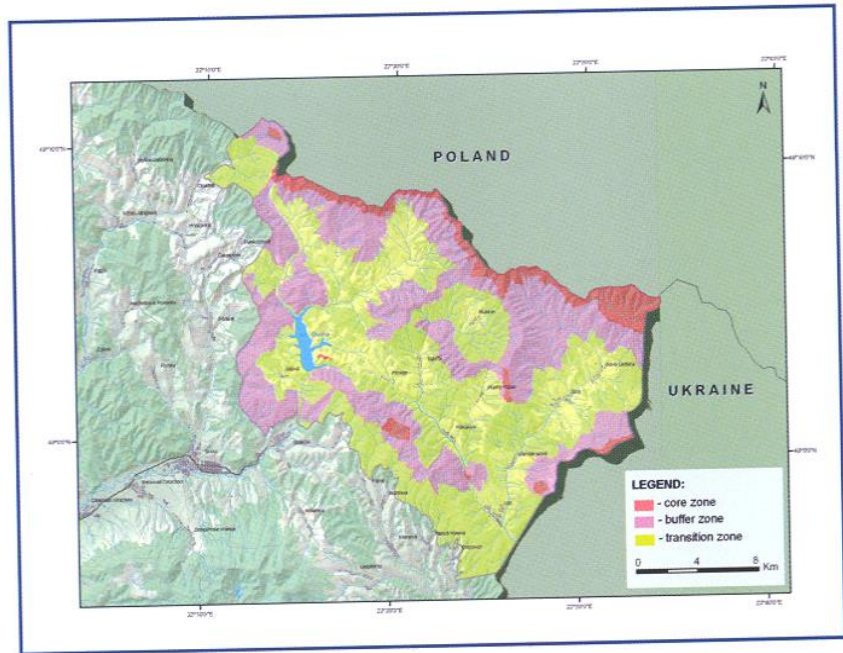
1993 – Biosférická rezervácia Východné Karpaty/Východné Beskydy/SK/

1998 – Medzinárodná biosférická rezervácia Východné Karpaty /PL-SK-UA/

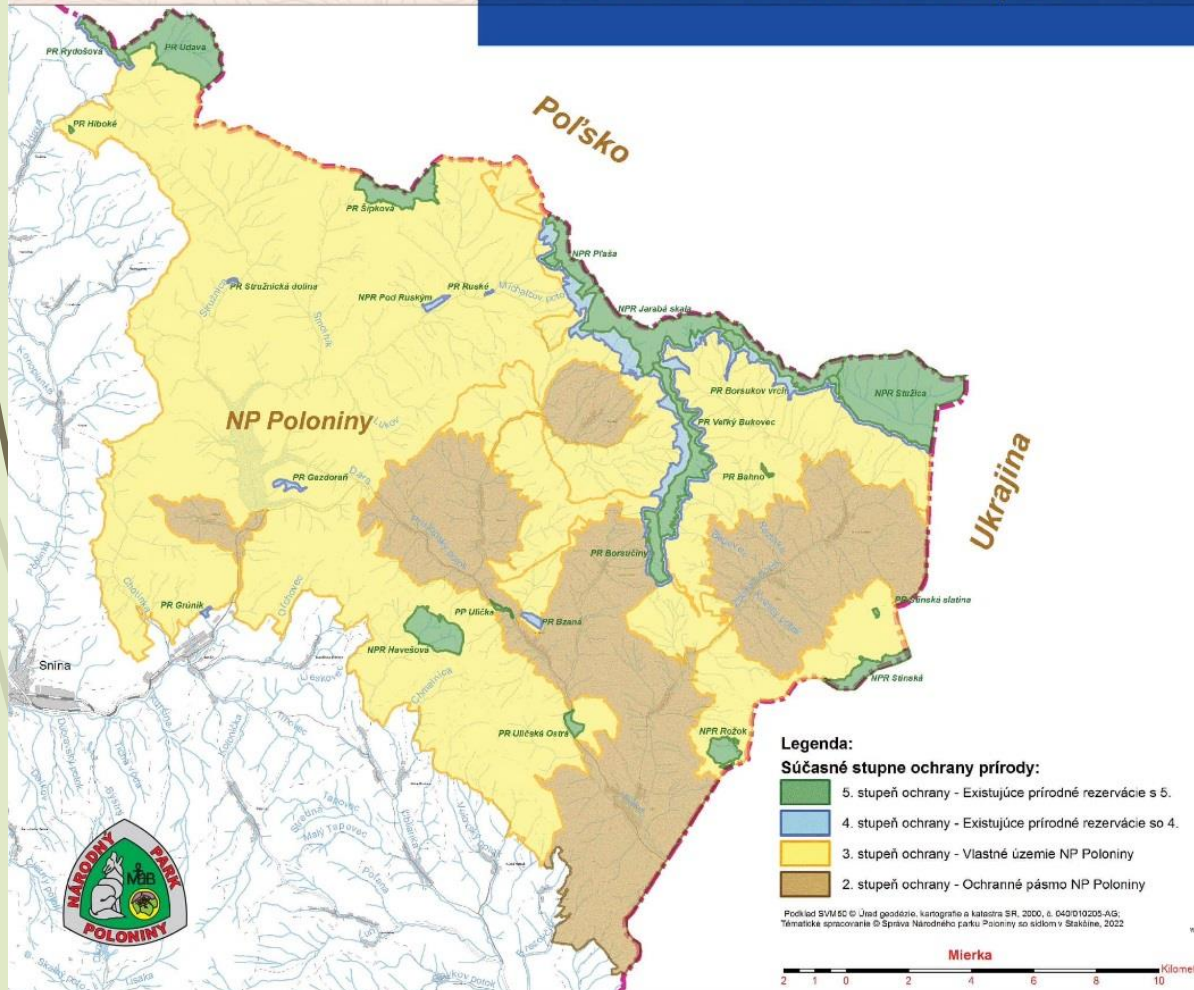

Biosférická rezervácia versus svetové prírodné dedičstvo

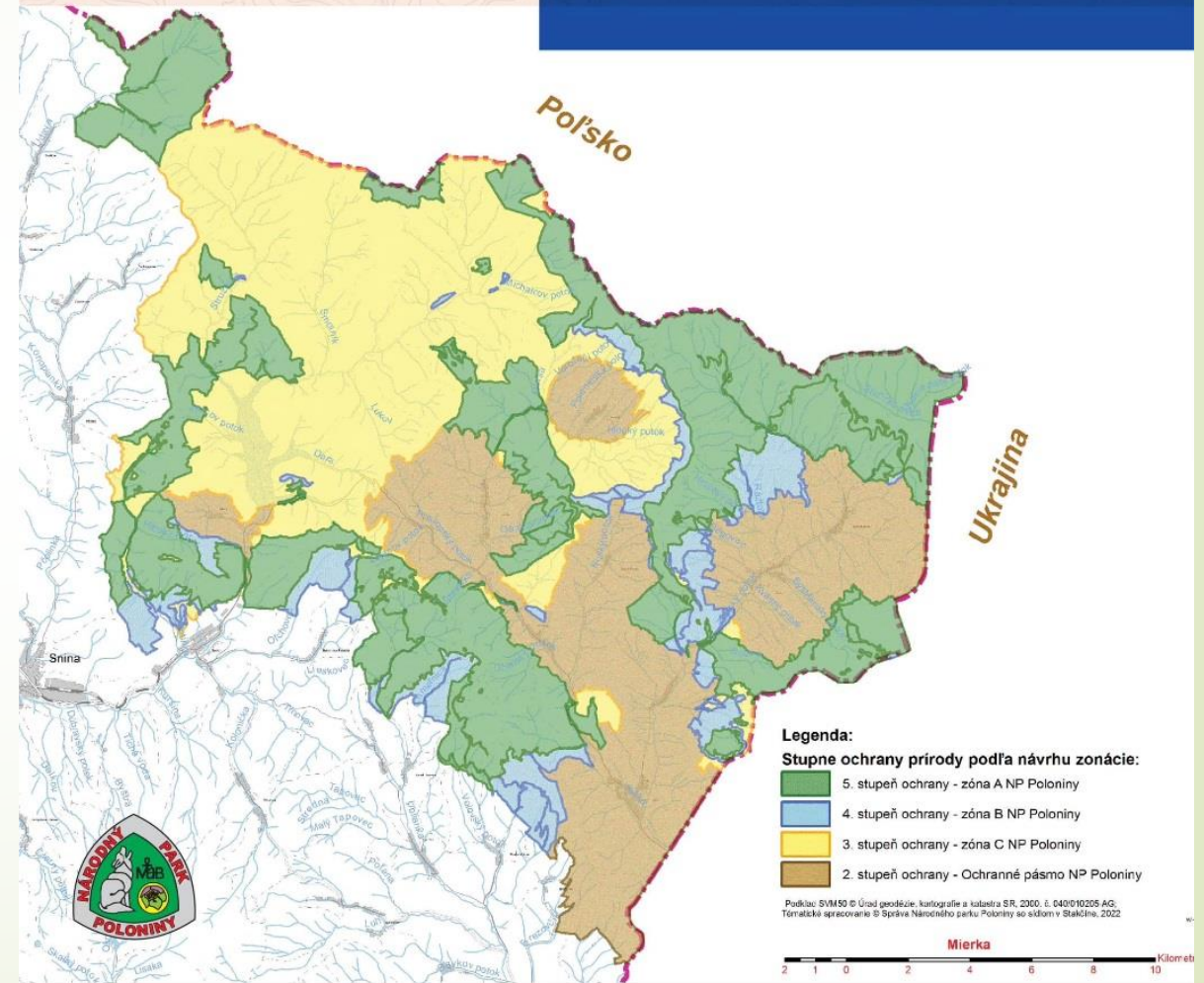

Biosférická rezervácia versus SPD versus zonácia národného parku

Doteraz sa v najvyššom stupni ochrany nachádzalo 9 % územia národného parku.

Do A zóny sa dostane 46 % územia národného parku.

- **MBR VK versus investície /IS N. Sedlica – počet zamestnancov 10 od r. 2024 + 5 zamestnancov/**
- **MBR Východné Karpaty versus monitoring /TMP lúk na princípe reprezentatívnosti spoločenstiev/**
- **MBR VK versus ochrana vôd /vodozádržné opatrenia na Smolníckom potoku a Zbojskom potoku/**
- **MBR VK versus záchrana ľudovej architektúry /obnova tradičných prvkov ľudovej architektúry – oborohov/**
- **MBR VK versus envirovýchova /dni biosférických rezervácií/**

Koordináčná rada MBR VK versus Rada NP Poloniny

- zástupca ochrany prírody
- zástupca vlastníka lesov v štátnom vlastníctve
- zástupca vlastníka lesov neštátnom vlastníctve
- zástupca poľovníckych stavovských združení
- zástupca samosprávy

Rada Užanského národného parku

Rada Bieščadského národného parku

PERIODICKÉ HODOTENIE

Rámcový štatút Svetovej siete biosférických rezervácií

Článok 9

1. Biosférické rezervácie podliehajú hodnoteniu, ktoré sa koná každých desať rokov.

2. Podkladom je správa, ktorá je vypracovaná ustanovitzňou na základe kritérií **Článku 4 Rámcového štatútu**

BIOSFÉRICKÉ REZERVÁCIE

SEVILLSKÁ STRATÉGIA

Ā

RÁMCOVÝ ŠTATÚT SVETOVEJ SIETE

FORMULÁR PERODICKÉHO HODNOTENIA

Please provide as many quantitative data as possible as well as supporting documentation to complete information provided, especially:

- Map(s) clearly showing the zonation of the TBR ;
- The cooperation agreement(s) for the TBR, if appropriate ;
- The update of the official agreement between the governmental authorities, if appropriate;
- An update of the common workplan or successive workplans between the countries.

PERIODIC REVIEW FOR TRANSBOUNDARY BIOSPHERE RESERVE	
[January 2012]	
INTRODUCTION	
<p>The UNESCO General Conference, at its 28th session, adopted Resolution 28.CX.4 on the Statutory Framework of the World Network of Biosphere Reserves. This text defines in particular the criteria for an area to be qualified for designation as a biosphere reserve (Article 4). In addition, Article 9 foresees a periodic review every two years, based on a report prepared by the concerned authority, on the basis of the criteria of Article 4 and forwarded to the secretariat by the State concerned. This applies to national biosphere reserves. In the case of transboundary biosphere reserve, periodic review should be done as a way to assess how the transboundary biosphere reserve fulfilled the Pamplona recommendations in addition to the national periodic review forms to be filled by each country as foreseen in article 9.</p> <p>The periodic review of Transboundary Biosphere Reserves (TBR), refers to the recommendations of the ad hoc task force which met during the International Expert Meeting on the Implementation of the Revised Strategy of the World Network of Biosphere Reserves (Biosphere 2012), in Pamplona, Spain, October 2009. Transboundary Biosphere Reserve is an official recognition of a particular well-kept area on key issues for the conservation and sustainable use through coordinated management of a shared ecosystem. It also represents a commitment of two or more countries to apply together the Revised Strategy for Biosphere Reserves and its objectives. However, it should be kept in mind that, although the biosphere reserve provides a general framework for action as a transboundary location, the real-world situations will vary very much from a place to another, and flexibility is needed over more than in a national context. Therefore, this form is complementary but does not replace the individual periodic review forms to be filled by each designated biosphere reserve.</p> <p>The report should keep an ongoing record of the cooperation (between state designation and changes within the review period and explicitly with regard to common, transboundary responsibilities and synergies).</p> <p>The information presented on this periodic review will be used in a number of ways by UNESCO:</p> <ul style="list-style-type: none">(a) for nomination by the International Advisory Committee for Biosphere Reserves and by the Review of the MAB International Coordinating Council;(b) for use as a world-wide accessible information system, notably for the UNESCO-MABNet and its initiatives, facilitating communication and information amongst people interested in biosphere reserves throughout the world. <p>Kindly indicate if any part of this report should remain confidential.</p> <p>The form consists of three parts:</p> <ul style="list-style-type: none">• Part one is a summary highlighting the main changes in the transboundary biosphere reserve during the reporting period;• Part two is more descriptive and detailed, referring to the implementation of the Pamplona recommendations;• Part three consists of 3 annexes. The first will be used to update the directory of biosphere reserves in the MABnet, the second annex will be used to provide promotion and communication materials of the biosphere reserve and the third annex compares the Pamplona recommendations.	

UNESCO - Man and the Biosphere (MAB) Programme - TBR periodic review - January 2012

TABLE OF CONTENT

PART I: SUMMARY

PART II: PERIODIC REVIEW REPORT

1.	Transboundary Biosphere Reserve	16
2.	Zonation	7
3.	Significant Progress and Changes in the Transboundary Biosphere Reserve - During the Past ten Years	8
4.	Goals I: Use Biosphere Reserves to Conserve Natural and Cultural Diversity	8
5.	Goal II: Utilize Biosphere Reserves as Models of Land Management and of Approaches for Sustainable Development	9
6.	Goal III: Use Biosphere Reserves for Research, Monitoring, Education and - Training	11
7.	Institutional and financial Aspects of the Transboundary Biosphere Reserve	13
8.	Conclusion: Progress Made	14
9.	Supporting documents	15
10.	Addresses	16

Annexes

Annex I: MABnet Directory of the Biosphere Reserves	17
Annex II: Promotion and Communication Materials	22
Annex II: Pamplona Recommendations (Spain, 2000)	25

Ďakujem za pozornosť.

